BOAT Butlletí oficial de l'Arquebisbat de Tarragona

Núm. 847 19 d'octubre de 2026 Pàg. 001

ARQUEBISBE

CARTA DOMINICAL

355. LA PRIMERA COMUNIÓ D'ALBERT CAMUS

18 d'octubre de 2026

A la Visita Pastoral als barris de Ponent de Tarragona, les catequistes van plantejar una reflexió crítica sobre el concepte de *catequesi finalista*: «A vegades ens esforcem molt» —afirmava una catequista— «però sembla que l'objectiu sigui només la foto i la festa, i després ja està.» Diem sovint: «Serà la primera comunió i la darrera.» Amb tot, ¿ens hem preguntat realment com viu l'infant tota aquella experiència de preparació i de festa? ¿No té molta importància per a ell? ¿No serà, potser, una experiència positiva de fe i de contacte amb l'Església que el podrà marcar per a tota la vida?

Ara que hem iniciat un nou curs em faig aquestes preguntes a propòsit del que escriu Albert Camus (1913-1960) sobre la seva primera i, segons sembla, darrera comunió (1924). Com és sabut, Camus, filòsof francès d'origen algerià, premi Nobel de literatura l'any 1957, va ser considerat juntament amb Jean-Paul Sartre un dels principals representants de l'anomenat existencialisme. En els seus anys joves s'havia interessat pels primers filòsofs cristians. Fins i tot, el seu treball de final de carrera porta per títol «Metafísica cristiana i neoplatonisme» (1936). Però pensadors com Nietzsche i Schopenhauer li obriren el camí cap al pessimisme i l'ateisme.

Ara bé, en la seva novel·la *El primer home*, en gran part autobiogràfica, publicada trenta anys després de la seva mort, rememora la seva primera comunió. Es tracta d'una novel·la que vol ser un homenatge a la seva família, emigrant a Algèria. Homenatge —afirma— «a aquesta família pobra: arrencar-la del destí dels pobres, que és desaparèixer de la història sense deixar rastre». Recorda sobretot la seva mare, analfabeta, originària de Menorca, una dona «callada, dolça, amorosa». Camus li dedica la novel·la amb aquestes paraules: «Per a tu, que no podràs mai llegir aquest llibre.»

El suposat ateu o agnòstic Camus va anotar en el quadern per a la seva novel·la inacabada: «La meva mare és Crist»; «no coneix la vida de Crist, llevat de la creu; això no obstant, ¿qui és més a prop d'ell?». En la seva família misèrrima no es parlava de religió. «No hi havia temps.» La seva mare «era l'única, la seva dolcesa podia fer pensar en la fe». Però és l'àvia —la que mana en la família de viudes— qui decideix que l'Albert ha de fer la primera comunió. «Hom era catòlic com era francès.» S'ha

de complir amb els grans ritus i després «sobreviure». Quaranta anys després, Camus recorda aquella brevíssima relació amb l'Església: l'infant de deu anys va tan sols tres mesos a catecisme, després d'un estira i arronsa amb el rector. Coneix un capellà bondadós i un altre que li clava alguna clatellada. S'aprèn de memòria unes respostes sense entendre-les. I, acabada la cerimònia, tot s'ha acabat. Però, quaranta anys després també recorda que, en algunes celebracions preparatòries a la del gran dia, va sentir que «el misteri càlid, interior i imprecís l'inundava». Ajudat, pensa ell, per «l'orgue, que li permetia escoltar una música que sentia per primera vegada». «Un misteri sense nom» que més aviat «eixamplava el misteri quotidià del somriure o del silenci de la seva mare quan ell entrava al menjador».

Ben vostre,

† Joan Planellas i Barnosell
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat